

Johan De Smet (49) uit Adegem fietste al in de jaren tachtig door Europa. In 1985, nog voor de liberalisering van het Oostblok, fietste hij door Joegoslavië en in 1986 van Bulgarije door Roemenië naar Kroatië. Oost-Europa bleef hem boeien: in 1992 verkende hij Hongarije, in 1996 fietste hij van Roemenië naar de Donaudelta en in 1998 via Polen en de Baltische Staten naar Sint-Petersburg. Van zijn tocht naar Moldavië getuigt hij hieronder. In 2001 fietst hij van Warschau naar Minsk in Wit-Rusland, daarna huiswaarts. Als Oost-Europa informant deelt hij zijn ervaringen mee op fietsbeurzen, zoals Retie. Johan is een solofietser zonder tent: hij zoekt het contact en overnacht bij particulieren.

Zonder Russisch visum naar een beetje Rusland: MOLDAVIË

(De

Vakantiefietser, nr. 2001-2)

Zomer 1999 fietste ik via Roemeens Moldavië naar de ex-sovjetrepubliek Moldavië, sedert 1991 een onafhankelijke staat. In het toegankelijke maar weinig bezochte Transdnjestrië is de Russische aanwezigheid meer dan een verre herinnering.

Juli 1999. De landing in Boekarest betekent een nieuwe kennismaking met het Karpatenland. Mijn beeld uit 1996 en zelfs dat uit 1986 van het Roemeense platteland vraagt weinig bijstelling. Hier speelt het leven zich buiten af, langs nog grotendeels onverharde straten en wegen. Sfeerbeelden zijn: in de modder ploeterende ganzen en varkens, langs de gracht een grazende koe, kinderen met emmers bij de waterput en hoge vrachten hooi getrokken door paard, ezel, muilddier of os. Met mijn zwaarbepakte fiets voel ik verbondenheid met zo'n transport, en ook ik moet geregeld plaatsmaken voor brede westerse vrachtwagens.

Roemenië hengelt naar het EU-lidmaatschap met huizenhoge verwachtingen van het "rijke Westen". Toetreding is niet voor morgen, het land herinnert mij aan de tijd zoals het vroeger was bij ons. Ze kijken nog nieuwsgierig op naar een vreemde vogel op de fiets, en stellen vragen naar "herkomst, waarom en waar naartoe". Een conversatie lukt behoorlijk in het aanverwante Frans met Italiaanse accenten, soms geholpen door het woordenboekje. Gesprekken leiden makkelijk naar logiesaanbod bij de familie en een avondmaal in Roemeense stijl, met zelfgemaakte drankjes en wijn. Kennismakende burens of verwanten maken het feest compleet. Je had evengoed bij hen kunnen logeren, en ook zij bezorgen adressen van "vrienden-van-de-vrienden". Door de geringe koopkracht zijn Roemenen laagconsumenten. Buitenlandse winkelketens wachten af, de Coca-Colonisatie sloeg nog niet toe. Veel jongeren dromen van migratie en zijn gemotiveerd bezig een vreemde taal te leren. Over hun winstkansen in een verruimd Europa, daarover willen Roemenen praten, veel praten en blijven praten. Mijn rol van 'westers klankbord' lijkt soms de tegenprestatie die ze verwachten voor hun gastvrijheid. En 's morgens na het ontbijt ga je weer op weg, met een hoop adressen op zak.

Vorbij Husi bereik ik de rivier Proet, de natuurlijke grens met de Republiek Moldavië. Had die ijverige douanier doorkijktassen verwacht? Het blijft bij stevig tastwerk van mijn propvolle fietstassen. Voor de rest is het een typisch Oost-Europese grensovergang met lange autofiles en bureaucratische plichtpleging met ambachtelijke middelen. Op de fiets schuif je lekker langs de gelaten blikken in de file. Ik ontdek weinig verschillen tussen de

Moldaviërs in Roemenië en de Moldaviërs in de nieuwe Republiek tussen de rivieren Prut en Dnjestr. Ze behoorden tot 1940 bij Roemenië, spreken dezelfde taal en hebben dezelfde etnische afkomst. In 1991 werd de ex-sovjetrepubliek onafhankelijk. De rampzalige Roemeense economie belette dat Moldavië zich in 1994 uitsprak voor hereniging met het Roemeense broedervolk.

Ik fiets rechtstreeks naar de Moldavische hoofdstad Chisinau, een stad met een meetkundig stratenrooster. Daarna gaat het richting Transdnjestrië, de smalle strook tussen de Dnjestr en Oekraïne. Na de gewone douaneformaliteiten, passeer je hier een Russisch checkpoint. Deze gecamoufleerde tank bemoeilijkt de passage, maar fietsers komen er makkelijk langs! Het straatbeeld bevat Russische militairen, Transdnjestrië lijkt wel 'bezet' gebied. Vandaar de titel: "dit is een beetje Rusland!" Etnische Moldaviërs vormen een minderheid onder de 700.000 inwoners. Niet alleen heerst er een Russische sfeer, de roebel geldt nog steeds als betaalmiddel! In 1992 wilde Transdnjestrië zich afscheiden van Moldavië. Na felle gevechten met honderden doden werd dit verhinderd. De separatisten kregen o.m. steun van het 14de Russische leger van Aleksandr Lebed. *(Deze tegenkandidaat in 1996 van president Boris Yeltsin, dankte hieraan zijn populariteit)*

Transdnjestrië kreeg autonomie binnen Moldavië. Een vredesmacht van de Moldavische partijen en Rusland handhaaft nu de rust. Via Tighina bereikte ik Tiraspol, de hoofdstad van Transdnjestrië. Op het enorme plein van deze stad met Oost-Europees stratenpatroon, staat Lenin stevig op zijn voetstuk. Een bezoek aan Transdnjestrië betekent kennismaken met een van de laatste communistische bastions. Een desastreuze economie en maffiapraktijken verfraaien de rauwe realiteit uit de sovjettijd niet!

Na een weekje Moldavië fiets ik terug naar Roemeens Moldavië. In het grensplaatsje Sculeni ten noorden van Ungheni, is de controleploeg aan rusten toe. Een jonge douanier laat zich vermurwen, en na de pascontrole kan ik verder. Het is geen tijdswinst, want aan Roemeense kant vinden vijf geduldige douaniers mijn paspoort een boeiend studieobject

Ik bewaar goede herinneringen aan de overnachting in het vrouwenklooster Voronet. De kerk (15de eeuw) met de vele fresco's wordt de "Sixtijnse Kapel van het Oosten" genoemd. Een man in korte broek die hier overnacht, dit is ongewoon en volgens Lonely Planet uitgesloten! Ik beloofde de nieuwsgierige en praatgrage nonnen mijn Roemeense reisindrukken op te sturen. Via de uitlopers van de oostelijke Karpaten bereik ik Maramures. Deze Roemeense streek lijkt een levend openluchtmuseum: mensen in volkskledij, boerenerven met kunstig bewerkte houten poorten en kinderen met de spinstok. Je wilt terugkeren naar de tijd van oma? Bezoek Maramures!

Op mijn terugweg fiets ik door Tokaj (Hongarije), het tussengebied van de hoge en de lage Tatra (Slowakije), Tsjechië en Duitsland.

Johan De Smet

PRAKTISCHE INFORMATIE

PERIODE:

10 juli tot 13 augustus 1999 - fietsafstand: 3.000 km.

ER NAAR TOE.

One-way KLM vlucht Schiphol-Boekarest (luchthaven Otopeni).

Fietstoeslag: 350 fr.

Met het vliegticket gratis met de trein naar Schiphol.

FORMALITEITEN

Visa voor Roemenië en Moldavië in de respectieve ambassades in Brussel. Het visum Moldavië is ook verkrijgbaar in Boekarest.

Met Frans in Roemenië en vaak met Engels in Moldavië kun je terecht.

OVERNACHTING

Hoofdzakelijk bij particulieren in Roemenië, in Moldavië ook goedkope hotels. In Tighina vroeg het hotel permissie voor overnachting aan de militaire autoriteiten.

WEGEN

Asfalt op grotere wegen, kleinere wegen zijn vaak onverhard.

Afhankelijk van het weer zijn deze geschikt voor trekkersfiets en mountainbike.

ETEN EN DRINKEN

Het voedselaanbod is alleen in grotere steden verzekerd. Bij particulieren kreeg ik heel wat toegestopt.

PRIJZEN

Naar onze normen spotgoedkoop. Geldwisselen in grote steden, op de luchthaven en in grotere benzinestations. In 1993 verving de Moldavische leu (meervoud lei) de Russische munt. Zeker in Transdnjestr blijft de roebel een betaalmiddel.

KLIMAAT

Landklimaat, 's zomers warm en in het zuiden zeer warm. De waterputten (selfservice) langs de wegen zijn welkom.

KAARTEN EN GIDSEN

*"Roumanie & Moldvie", reeks Marco Polo gedrukt en verdeeld door het Franse IGN - schaal 1:750.000 - 1995. Goede reliëfaanduiding en hoogteligging, maar geen hoogtelijnen en geen stijgingsaanduiding. Vooraf aanschaffen.

*Lonely Planet: "Romania & Moldava" Engelstalige reisgids, uitgave 1998 - 740 fr.

Veel praktische info en achtergronden. Deze uitgave was de enige bruikbare Moldavische informatiebron

TIP

Het dorpsmuseum (Muzeul Satului) in Boekarest geeft op 10 ha een overzicht van de typische plattelandsbouwstijlen in de verschillende Roemeense landstreken.

Johan De Smet